

GORENJEČ.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. «GORENJEČ» stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravništvu.

O novem letu.

S pričujočo številko smo dokončali drugo leto svojega delovanja. Potrebno se nam zdi, da napravimo nekako bilanco ravno minulega leta.

Že dejstvo, da so se ravno v minulem letu grobkopi slovenskega naroda, ki imajo sicer vedno na jeziku blagor borega slovenskega naroda, v resnici pa jim je le lastna bisaga edina briga, osobito hudo zaganjali v naš list, je zadostna priča, da smo stopali po pravi poti, da smo se borili vedno za edino prava narodno-napredna načela. Minulo leto se je bil med obema strankama slovenskega naroda ljut boj, kakršnega naš narod še ni doživel. Samoljubna stranka naših nazadnjakov je hotela ob priliki deželnozborskih volitev uničiti narodno-napredno stranko ter s tem postati neomejena gospodovalka v naši lepi deželi ter tako dobiti v roke ne le vojke, ampak — kar je glavno — tudi **denarna sredstva** uboge dežele, da bi z njimi zakrpala potapljajočo se ladijo svoje gospodarske organizacije.

V svoji prešernosti so se vrgli ti ljudje, ki so izgrešili svoj poklic, celo nad mesta in zmage pijani po uspehih, ki so jih imeli vsled nečuvvenega terorizma in brezstidnega postopanja pri volitvah v kmetijskih občinah, so si bili svesti tudi zmage pri zavednih meščanih — a zmotili so se, kar je samoobsebi umevno.

Naš list je najodločnejše in neustrašeno stal v prvih vrstah v tem boju. Da to ni bilo brez uspeha, kaže nam dejstvo, da so se od časa deželnozborskih volitev kar penili jeze naši politični nasprotniki. Njihovi napadi so nam jasne pričje, da so nam sami pripisovali dokaj vpliva, kar nam je seveda v največje zadoščenje.

Poleg političnega delovanja smo tudi letos obračali posebno skrb gospodarskemu razvoju v naši deželi ter se s to panogo bavili, kolikor nam je bilo le mogoče.

Pa kakor na svetu ni nič popolnega, tako tudi mi priznamo, da bi bilo treba še intenzivnejšega delovanja, kar pa zbog razmer ni bilo mogoče. Potrudili se bomo pa v bodoče vršiti svojo časnikarsko dolžnost tembolj

temeljito, kar nam bode tem lažje storiti, ker se króg naših prijateljev vedno širi.

Da smo pa mogli dosedaj izvrševati svoje dolžnosti v tej meri, zahvaliti se moramo v prvi vrsti svojim cenjenim sotrudnikom, ki so nas tako ljubeznivo podpirali. Bodi jim najsrčnejša zahvala! Prosimo jih najljubdeje, naj nam bodo tako naklonjeni še v prihodnje ter naj nam pridobe še mnogo sotrudnikov.

Kako zelo smo v napotje nazadnjaškim elementom, pričuje dejstvo, da so zadnje dni raznesli govorico, da bode «Gorenjec» izdihnil koncem leta. Ta **neramna laž** ni imela drugega namena, kakor uničiti nas, če le mogoče, in če ne drugače, pa s tem, da bi naročniki ne obnovili naročnine. Hvala Bogu, da s takimi neresnicami delajo le reklamo za naš list.

Ob sklepu voščimo vsem svojim sotrudnikom, prijateljem in naročnikom

srečno in veselo novo leto!

Uredništvo „Gorenjca“.

Gospodarstvo drugod in pri nas.

K državnozborski debati o naselitvi menihov.

(Dopis.)

II.

K sklepu tega članka si oglejmo še veleposestva na Slovenskem. Nekaj se jih je že parceliralo, kar je seveda dobro služilo kmetiji, akoravno so razprodajalci imeli od razprodaje velikanske dobičke. Naši veleposestniki navadno tega sami ne vedo, ker dajejo zaslužka drugim. Tudi prav. Duhovniki vodijo občinske odbore na kmetih, a za razkosavanje se ne menijo. Da bi duhovniki napeljavali občine na to, da bi občine kupovale v svojem okrožju veleposestva, parcelirale potem taista, kot občinsko last pa bi obdržale večje grajske hoste, katere bi jim večinoma prišle zastonj, na to ne mislijo te možje, čeravno pravijo, da morajo skrbeti tudi za telesni blagor svojih ovac.

Ta proces razkosavanja veleposestev bi se naravnim putem vršil dalje. A glej! Tu prihajajo tuji menihi, ki so si iz pobožnosti kmeta v kaki drugi državi «primolili» milijone in kupujejo naša veleposestva, jih preplačujejo kar za stotisoč goldinarjev. Takim ljudem seveda ubogi slovenski kapital ne more konkurirati in tako prehaja

najboljša slovenska kmetijska zemlja v trdne roke, ki jo brzkone ne izpuste več. Tako so potem odtegnjena menda za vselej revni delavski in pridni kmetski družini. Saj jih bo pobožnost obdelavala in «milosrčnost» lastnikov bo kaj slabo vračala to pobožnost. Dobra dela so baje to od strani menihov, če so revežem odprta vrata njih samostanov in če ti menihi molijo za taiste, ki nimajo časa za molitev. Tako so prijatelji naselitve menihov govorili v državnem zboru.

Prepričani smo lahko, da tako neumnih razlogov, kakor so jih navedli ti prijatelji menihov — med njimi tudi poslanec Povše — v državnem zboru za naselitev menihov, še ni slišal noben parlament na svetu. Moli kmet lahko sam, in Bog gotovo zahteva le tako molitev, saj ni kak vaški magnat. Boljše je, da sto kmetskih družin od dela záse živi pri svoji skledi, kakor pa, da se tisoč revežev živi od milodarov. Človeški družbi vendar ni treba beračev. Najboljše gospodarstvo je vedno ono, kjer se ne potrebujejo milodari, kajti gospodarstvo, ki ima mnogo beračev, ni zdravo. Ponos moža, ne pa ponos berača šteje v življenju človeštva. Berač je človek, ki je po večjem — seveda so boleštni izvzeti — len človek, zakaj nobeno gospodarstvo še niso držali berači. Le gospodaželjnemu stanu, ki hoče živeti le od izcrpanja drugih, je ljubo, ako ima včasih stafažo beračev pri svojih nastopih za sebcj; pošten gospodar ali delavec se sramuje, da je v njegovi bližini kak človek, ki nima toliko, da izhaja s pridobitki dela in da berači z zdravimi udi. Slovenski kmet hodi v Ameriko in na Vestfalsko v premogove jame, tuji menih pa kupuje njegov najboljši kmetijski svet! To je na Slovenskem najnovejše gospodarsko ravnilo. V župniščih uče to vedo, in naš kmet jo posluša z odprtimi ustmi, zraven pa hvaležno pogleda proti nebu, češ, hvala Bogu saj samostanski ričet bo še! —

—a—

10 Naš hišni davek.

Piše Š. [Dalje.]

2.) Napominani § 22. prišteva namreč, kakor smo videli, k stanovljivim prostorom, sobe in kamre, v katerih se dejanski stanuje, ali, ki so namenjene za stanovanje, ne glede ... na način, kako se uporabljajo.

PODLISTEK.

Važna peticija kranjskega občinskega odbora l. 1848.

Burni časi leta 1848, v katerem se je takorekoč pričelo prerojenje našega slovenskega naroda, so napotili tudi takratni občinski odbor mesta Kranja, metropole Gorenjske, da je dal duška svojemu odločno naprednemu mišljenju in poslal na deželni zbor, ki se je otvoril dne 6. aprila pod predsedstvom grofa Welsersheimba znamenito in važno peticijo, katere nekatere točke so se deloma že izpolnile, deloma pa še čakajo odrešenja. Večina točk je še dandanes ravnoliko vitalnega pomena, kakor pred 53 leti.

Peticija obsega petnajst točk, in sicer:

- 1.) mestom naj se da samouprava;
- 2.) kmetom naj se dovoli zastop v deželnem zboru;
- 3.) glavne šole na kmetih in v mestih naj prevzame država;
- 4.) cerkveno imetje naj zapade državi, ki naj plačuje duhovnike;

Prvi del ravno omenjenega nanašalnega stavka, ki govori o prostorih, v katerih se «dejanski stanuje» je pravzaprav le navodilo za pozvedovalno oblast, češ, če najdeš v kaki hiši sobe ali kamre in vidiš, da so v teh sobah in kamrah nastanjene mize, postelje in druga hišna oprava, ne špekuliraj mnogo in uvrsti dotične prostore med stanovljive. V tem slučaju obstoji vse tvoje delo v tem, da konstantiraš dejstvo, da se stanuje, in to dejstvo naj ti tudi zadostuje za sklep, da imaš opraviti s stanovljivimi prostori. Pazi le na to, kar jaz, postava sicer ukazujem, namreč, da je prostor v katerem se stanuje, tudi tak, da ga z mirno vestjo, arbitrio boni viri, lahko imenuješ sobo ali kamro v zmislu navadne ljudske goverice, ki svisel ali poda i. t. d. nikdar ne nazivlje sobo ali kamro, dasi se včasih, vsaj deloma, stanuje tudi v takih prostorih.

Manj umljiv in morebiti tudi nekoliko nesrečno izražen je pa drugi del zgornjega stavka, ki določa, da so tudi «sobe in kamre, ... ki so namenjene za stanovanje» predmet «klasifikacije». Prvič: beseda «namenjene» se od strani prizadetih krogov dostikrat in na videz ne neopravičeno tolmači v njenem prvotnem smislu. Namen je nekaj subjektivnega, posebnega, o čemer more soditi le taisti, ki goji namen, torej v našem slučaju hišni gospodar in nihče drugi. Če je tedaj n. pr. prostor, ki naj se klasificira, še prazen, in je potemtakem v prvem odstavku omenjeno navodilo nerabno — ali zadostuje v tem slučaju, da pojasni hišni gospodar, ali bo stanoval v njem ali ne, sploh kaj namerja ž njim? In če davčni nadzornik ne verjame, da se izraženi namen sklada z resničnim — kakor globoko tudi sicer spoštujemo resnicoljubnost davkoplačevalcev, v tem slučaju bi se najbrž prav mnogokrat strinjali s Tomažem-nadzornikom — če se torč izpoved hišnega posestnika oblasti po vsi pravici ne zdi verjetna, kaj naj počne ž njim? Ali naj ga dene pod prisego, na natezalnico, ali vtakne v ono kamro, ki je bila že za marsikoga stanovljiva, dasi je večina ljudi, ki so stanovali v nji, popolnoma prepričana o njeni nestanovljivosti?

In če gospod nadzornik tudi desetkrat nima prav ter neopravičeno noče verjeti pošteni besedi — pravijo, da se tudi to včasih primeri, kdo ti je, ubogi in po krivem preganjani davkoplačevalec porok, da «v teku, ki tekó ga leta» ali, da spravimo še nekoliko poezije y to suho tvarino, «čez kratkih mes'cev pet» ali še preje ne boš premenil svojega namena in n. pr. v kamri, katero si namenil za žitnico, nastanil tega ali onega člana svoje rodbine, morebiti celo lastno častito osebo?

Ta pot torej, to se pravi: poskus, tolmačiti besedo «namen» v njenem prvotnem smislu, ne pelje nikamor,

5.) okrožnemu ōradu naj se podrede občine, zato naj se okrožni uradi premeste v središče okrožja;

6.) država naj odškoduje gosposke za kmetske davščine;

7.) cena soli naj se zniža;

8.) zniža naj se užitnina od piva in od upijančljivih pijač naj se plačuje užitnina pri točenju; prepove naj se žgati iz koruna in žita;

9.) odpravi naj se loterija, «uničujoča revnejše stanovne»;

10.) uvede naj se občna vojna dolžnost, skrči naj se doba vojaške službe, zmanjša vojna in priseže na ustavo;

11.) na kmetih naj se ustanovi žandarmarija, po mestih naj se osnuje policija za nadzorovanje prometa z jedili in pijačami;

12. okrajni fizikus naj se namesti v središču svojega delokroga;

13.) odpravi naj se palica in uvedejo kazni, primerne sedanjim razmeram;

14.) ohrani naj se narodnost glede notranje in vna- nje uprave te vojvodine ter v nižjih in višjih učilnicah;

15.) v Ljubljani naj se ustanovi vseučilišče.

k večjemu do tega, da bi dobila vsa hišna razredarina luknjo, in sicer tako veliko, da bi krog in krog ostalo le še prav malo roba. Če je pa tako tolmačenje nemogoče — in o tem ne more biti dvoma, — potem ne preostaja drugega, kakor da tolmačimo preporno besedo tako, kakor jo rabimo v življenju, kadar pravimo, da je stol namenjen za to, da sedimo na njem, to jo v objektivnem pomenu besede. Kaj sicer namenja gospodar s svojim stolom, da ga n. pr. rabi mestu ročka in vsako jutro telovadi ž njim i. t. d., to nas prav malo briga. Oni pa, ki je ustvaril stol, je hotel napraviti predmet, na katerem se lahko sedi, in mu vsled tega dal prvotnemu namenu prikladno obliko ter na ta način, da se izrazimo malo po učenjaški, objektiviral svoj namen. V tem smislu rabi tudi naš zakon besedo «namenjene», in da je to tolmačenje pravo, sledi ravno tako iz zgornjih opazk, kakor tudi iz določbe § 19 l. c., ki zaukazuje, kakor smo videli, da je klasificirati tudi gospodarska poslopja, če in kolikor so uporabna za stanovanje. Z ozirom na jednotni tarif za vsa, hišni razredarini podvržena poslopja je namreč očitno, da rabi zakon (§ 18) besede «za stanovanje namenjen» in «za stanovanje uporaben» (§ 19) v enem in tistem pomenu besede. Uporabni za stanovanje so pa vsi oni deli hiše, v katerih se vsled njihovih posebnih lastnosti lahko stanuje, ne samo oni, katere si je gospodar odbral za stanovanje, marveč tudi tisti, katerih namen ne glede osebe je ta, da služijo za stanovanja.

Popravek. V št. 48. se je vrinila na strani 438., 26. vrste od zgoraj na levo napaka, katero naj cenjeni bralec blagovoli popraviti, namreč: za besedo «nerabna» čitaj: «ali zaradi tega, ker povedo, da je $2 \times 4 = 4$, ali zaradi tega, ker spravijo človeka i. t. d.»

V Kranju, 28. decembra.

Državni zbor je imel 18. t. m. zadnjo sejo za letos. V tem zasedanju se je zbornica pečala takoj po pričetku z nebrojnimi nujnimi predlogi, rešila proračunski provizorij, zakon o kmetijskih zadrugah, premembe obrtnega reda, zakon glede diurnistov in še več drugih manjših predlog. Mnogo časa je potratila s popolno brezposelnostjo.

Zagrebsko vseučilišče. Dunajska «Nova preša» javlja iz najzanesljivejšega vira, da so popolnoma neresnična poročila raznih hrvatskih listov, da hoče vlada pripoznati veljavnost na zagrebškem vseučilišču napravljenih izpitov za totransko državno polovico.

V Bolgariji so imeli ministrsko krizo. Vsi ministri so podali ostavko. Povod temu so skrajno neugodne finančne razmere v državi. Ministrski predsednik Karavelov je namreč hotel dobiti od neke banke večje posojilo, a ta ga mu ni hotela dati.

Pri peči.

Piše C. — C.

Visoka je gora,
še višji je klan'c.
Kedaj boš pa prišel
moj zauber gorjanc?

Prave zemeljske sreče še ni okusil, kdor še ni nikdar sedel in slonel tam gori pri peči ali sedè celo noge na pručici imel. Za hrbotom peč vroča, da se od veselja poskakuje, pred tabo na mizi, iz trdega lesa fino izdelani, buteljke najpristnejšega soka brez studenčnice in deli dobro m. r. enih porcij, po sobi čist zrak ko v gorskih višavah, točajki pa dve Hebi s kipečimi prsi. Vse, kakor imajo bogovi v Olimpu. Prav vse; pozabi se celo na smrtnost, ko se gleda nesebičnemu kučegazdi v božanstveno-nežni obraz.

V perijodičnih presledkih se hodi tja gor v lepem in grdem, soncu in dežju, snegu in babjem pšenu, blatu in ledu. Toaleta vedno enaka à la mode Martin: klobuk posvalkan in impregniran, havelok iz druge tretjine preteklega stoletja, hlače na —, na —, no, na durice, škornji, veliki ko čolni, večkrat tudi izposojeni, gorjača opirača in svetilka, katere pa reynejšim iz razlogov umestne

Lord Rosebery, angleški lord, je pred kratkim imel govor, v katerem se je izrekel, da se za južno Afriko izda najrazsežnejša in najsvobodnejša amnestija in da naj se vsem Burom, ki prisegajo zvestobo, podeli vsa državljanska prava. Govornik je rekel, da v angleški zgodovini ni izgleda za sedanjo mržnjo in nenaklonjenost, s katero vsi ostali evropski narodi gledajo na Anglijo. To vzbuja skrbi in zato zadene angleško vlado velika odgovornost.

V južni Ameriki je nastal med republikama Argentinija in Čile resen konflikt. Obe državi se pridno oborožujeta. V republiko Čile se pod orožje pozivlje 30 tisoč novincev.

Dopisi.

Z dežele, 10. decembra. (Vprašanje našega vseučilišča.) [Konec.] Za domače vseučilišče katoliški duhovnik nima pravega zanimanja. Ko je stremljenje po našem vseučilišču pripalo do vrhunca, zborovali so vsi naši škofje na Dunaju ter ondi volili odbor za pripravo katoliškega vseučilišča v Solnogradu. Po svojih časopisih so seyeda nekaj dali pobrskati zaradi vseučilišča na Slovenskem, tudi Suštersiča so poslali zanj v boj. — Katoliško vseučilišče v Solnogradu bo nastalo, ako pojdejo stvari v državi tako naprej katoliško smer; ono bo dobilo vso vladno pomoč in naučni minister se gotovo ne bo izgovarjal, da te čudne specialitete «katoliški učenjak» sploh ni, da se ne dá izgojiti in da ni mogoče s takimi učitelji ustanoviti univerze. — Za Slovence pač avstrijska država nima denarja in tudi ne druge pomoči. To se bo morda enkrat še maščevalo. Ako bo ta država še nadalje obstojala, morala bo skrbeti za povzdigo gospodarstva med vsemi svojimi narodi, sicer mora iti na kant, ker boljši gospodarji ne bodo mogli ali bolje rečeno ne bodo hoteli plačevati za zastale reveže. Višja izobrazba mlajših nadarjenjših ljudi vseh narodov je eno sredstvo za to. Debata o tem je sklenjena, da se vsa izgoja more uspešno vršiti le na podlagi narodnega jezika. Višja šola poteguje tudi vse drugo v svoj krog; ona je svetla luč, ki osvetljuje vso narodovo zemljo. Na ubogem Slovenskem seveda ne sme biti te luči. Suženj naj bo Sloven tudi v novejših in bodočih časih. Maščevanje je državi že za petami. Ogromno število ljudi se iz naših dežel izseljuje v Ameriko, večinoma krepki živelj. Bogata narava naše zemlje se ropa neusmiljeno. Gozdi ginevajo, čvrstega kmeta ni doma, in ž njim odhaja tudi rodovitnost naše zemlje. Vedno več krasa je na Slovenskem. — Le prezirajte te slovenske dežele! Na smrt slovenskega naroda mislite in tudi po tem stremite, češ: «Stran s to malo zapreko!»

štedljivosti ni treba prižigati; nadalje par kramzarjev za ne omahujočo hojo ob povratku in le še kak domišljav in kak zaljubljen Adonis vzame o grdem tudi dežnik, da podnebna mokrota ne profanira njegovega telesca. Sicer pa dežnik ne spada k oficijelni toaleti, češ, da kviri njen izborni estetiški vtis. Ta toaleta je zunanji okvir zdravih, tobačnega dima navajenih pljuč, za vse večno — žensko plamtečega srca, brez not naprej in počez peti navajenega grla, čička in purana neznane ali prikrivane provenijence željnega želodca, zgovornega renomiranega jezika in alkohol samo do gotove mere čutečih možgan.

Shajališče je vsakokratna ne bojkotirana kavarna ali pa most za nekadilce; vendar že tu se mora pripomniti, da neprecenljivo vrednost svoje eksistence za uspešen razvitek človeštva poznavajoči ne prekoračijo mostu, ako se klati mršav, nervozne človeške krvi žejen volk po sosednji gori ali ako je voda par pedi čez normale narasla. Pač pa se sicer ne da nihče nikakor, nikdar premotiti od svojega vzvišenega namena ter prenaša s stoiško ravnodušnostjo vse trpke zabavljice raznih kvartopircev in

A ta narod bo vzel svojo zemljo seboj v grob. Naše ozemlje se razteza ob važnem morju. Na širokem krasu boste Nemci ali Italijani postavljali svoje vile v bodočnosti, če je vaš in avstrijskih vlad račun prav!!

Z Dovjega. V zadnjem dopisu, katerega je priobčil «Gorenjec» meseca oktobra, smo omenili, da hočemo še nekoliko poročati o našem občinskem gospodarstvu. Kakor je večini čitateljem «Gorenjca» znano, imeli smo lansko leto meseca oktobra na Dovjem požar. Vsled tega je dalo županstvo pregledati vse dimnike v občini, pri čemer se je pa spoznalo, da je večina dimnikov prenzka. Županstvo je vsled tega izdalo ukaz, da se morajo do 31. julija t. l. zvišati vsi oni dimniki, ki imajo pod 1-30 metrov višine nad streho. Občinski sluga je raznosil ta ukaz županstva okrog. Posledica tega je bila, da so nekateri posestniki predelali dimnike, drugi zopet ne. Neki gospodar ima — kakor se splošno govori — zelo nevarne dimnike, katerih še do danes ni predelal, pri drugem posestniku je ogled dimnikarjev dognal, da se mora dimnik podreti in na novo predelati i. t. d. Takim gospodarjem je županski ukaz deveta briga. Ne vemo sicer, ali so prizadeti gospodarji napravili prošnje na županstvo, da bi se jim podaljšal rok za nekaj časa, ali ne. Slavno županstvo bi tedaj opozarjali, da skrbi za to, da se bodo ukazi v občini natanko izpolnjevali, da ne pridemo zaradi njih morda kdaj — kar nas Bog varuj — v nesrečo požara. Slavno županstvo je ostro prijelo posestnika M. S., kateremu je zagrozilo z ostro kaznijo, ako v kratkem ne predela dimnikov. Tako naj bi postopalo pri vseh onih gospodarjih, ki še odlašajo izpolniti županski ukaz. Zatorej brzo na delo! Nekaj o tukajšnjem gasilnem društvu Vam pa poročam prihodnjič. Zdravi!

Par tihih opazovalcev.

Iz Gorij. Naš učitelj je zadnje čase priljubljena tarča klerikalcem. Zadnji «Slovenski List» ga zopet obira zaradi njegovega odstopa pri naši kmetijski podružnici. Kaj pa je storil takega? Poprej je bil pri domačih društvih eden najbolj delavnih udov. V zahvalo za to je dobil brezimno pismo od tukajšnjega cerkvenika in je bil tudi večkrat v «Domoljubu», seveda ne pohvaljen. Zdaj pa zopet streljajo nanj, ko je pri vseh društvih kot blagajnik in zapisnikar odstopil radi teh napadov. Kaj naj tedaj stori, da bo ustregel našim mladim in bojevitim generalom? Delaj jim tlako kakor črna živina in — molči, to je njih geslo. Jaz bi se jim za tako ljubeznjivost lepo zahvalil in prav je, ako tudi učitelj tako stori.

Gorjanec.

Z Bleda. Vsi protesti vseh naših društev in županstva in obrtniške družbe, kateri so bili podani zaradi

putikarjev, češ, da piješ tinto ali kažeš patološke simptome na sebi, ako hodiš o takem in takem vremenu. In tako je prav. Kdor hoče med bogove v Olimp, ne sme se zmeniti za marnje jalov sad zemlje prežvekujočih, po tleh se plazečih filistrov.

Na mostu torej je izbrana družba zbrana. Prezident jo pregleda skoz in čež naočnike. Polnoštevilna je: oženjenci so dobili od svojih polovic dopust proti obljubam, da bodo zgodaj domu prišli. Dobro je, da je obetati tako lahko. Samci, tudi ženstva se boječi, pa opravivši «službâ» so itak prosti. Kolona se torej prične brez zadržka pomikati proti Kalvariji in naprej. Mimoidoča zijala zijajo in se muzajo, kar pa ne spravi nikogar iz ravnotežja; to je le pri povratku bolj labilno. Potoma se pomenkovajo o dogodkih minolega tedna, preresetavajo chronique scandaleuse domačega kraja, opravljajo vse povprek, gospe in gospode, gospodične in gospodiče, dolžne in nedolžne, posebno zeleno-zavistno pa obirajo onega, komur se je posrečilo, priboriti si kak prostorček v trafiki; na lahko pa že tudi drug drugega vlečejo, dasi je to zadnje na programu šele tam gori pri peči. Tako pridejo do razpotja; kakor v Rim, vodijo sicer tudi tja gor

naprave, ki se ima napraviti vsled železnične gradnje v potoku Radovini, so bili brezuspešni. V Vintgarju 200 m nad «šum» namerava namreč železniško ministrstvo vzeti tri kubične metre vode in jo speljati skozi predor pod slap. Ta vodna moč se bo potrebovala za elektriko pri zidanju predora skozi Karavanke na Hrušici. Pri komisijonelnem ogledu dne 19. decembra je ministrski uradnik povdarjal nasproti ugovorom, da to zmanjšanje slapa ne bo škodovalo Vintgarju, ker bo še nad polovico vode ostalo in ker bodo vodne naprave in železniški most pod «šumom» gotovo še več obiskovalcev in občudovalcev naravne lepote privabilo v Vintgar. Nasproti temu moramo povdarjati, da bo ob majhni vodi slap «šum» popolnoma izginil, če se ta projekt uresniči, in da železniški most v Vintgarju ne more nadomestiti te naravne lepote, katero nam hočejo vzeti. Najbolj obžalovati pa je, da ravno gorjanska občina, ki je najbolj interesirana pri tej napravi, premalo ugovarja. Opozarjajo se občine in posebej deželni poslanci, naj skrbе, da se ta naprava, ki bo odločno v škodo Vintgarju, prepreči in to tem bolj, ker je drugod dovolj vodne sile, katera se lahko uporabi v ta namen.

Novičar.

Na Gorenjskem.

Vabilo na naročbo. Današnja številka je zadnja v tem letu. Vsled tega vnovič uljudno prosimo, da velecenjeni p. i. naročniki izvolijo čimpreje poslati naročnino za l. 1902.

Osebnе vesti. Finančni minister je imenoval davčnega nadzornika g. dr. Karla Šavnika ministerijalnim konicipistom v finančnem ministrstvu. Iskreno čestitamo! — Župnija Ihan je podeljena g. Turku, župniku v Koroški Beli.

Nadvojvodinja Elizabeta Marija se poroči dne 26. ali 27. januarja 1902. Po poroki se podasta s svojim g. soprogom princem Otonom Windischgrätzom na posestvo njegovega očeta v Zagoricah pri Bledu, kjer ostaneta 8 dni. Iz Zagoric se odpeljeta mlada poročenca na Laško, kjer ostaneta 4 tedne.

Občni zbor «Narodne čitalnice» v Kranju se je vršil minulo soboto. Predsednik je pozdravil navzoče člane, se je spominjal umrlih in je izrekel zahvalo vsem onim, ki so sodelovali pri čitalničnih veselicah. Tajnik je podal obširno poročilo o društvenem delovanju tekom pretekle dobe. Poleg 25 političnih in leposlovnih časnikov je bila društvenikom na razpolago precej obsežna knjižnica. Članov je bilo vseh 109. Iz poročila blagajnikovega posnamemo, da kaže čitalniški račun še nekaj prebitka, dasi je društvo dvorano na svoje troške popolnem prenovilo.

vsa pota, vendar o zimskem času, ko je dan kratek, ubere se najbližja. In parenthesi omenjamo, da lepe narave in krasnega razgleda gor grede navadno ne opazujejo, dasi je občudovanje narave v eni prvih štatut; to delajo šele dol grede, in sicer prvič, ker vsacega dol manj vleče ko gor in zato dol grede rad malce postoji, da se divi, in drugič, ker so srca dol gredočih že sama od sebe napolnjena z navdušenjem, ki je za pravo razumevanje naravne lepote neobhodno potrebno. Tako torej, da nadaljujemo, se pride po nekaterih duških do Lojtrice, na todo zgodovinsko slavne Smrti, še po nekaterih do Utice, nato do Puše in še dobrih sto korakov, pa se odpre zaželjen tempelj napolnjen z vinskimi, tobačnimi in drugimi duhovi, pomešanimi z apetit vzbujajočim in v nos sčebetajočim iz kuhinje se širečim vonjem pečene puranove bedrice, blagodejno toploto izžarivajoča peč pa vabi tako prelestno utrujene prišlece na svoja bujna prsa, da bi moral biti kamen, kogar bi ne izvabila v svoje gorko naročje. In tako se ni čuditi, da se rahločutni Joštarji kar pulijo za njene temperamentne objeme.

Se nadaljuje.

Vsi dosedanji odborniki so se zopet izvolili vzklikom v novi odbor, ki se je takoj po občnem zboru konstituiral. Izvoljen je bil predsednikom c. kr. sodni adjunkt gospod F. Peterlin, podpredsednikom trgovec in posestnik gosp. C. Pirc, tajnikom, c. kr. davčni adjunkt g. F. Arh, blagajnikom trgovec in posestnik g. J. Majdič, knjižničarjem c. kr. profesor g. dr. F. Koprivnik, ekonomom c. kr. profesor gosp. dr. J. Tominšek in odbornik brez portfelja je ostal hranilnični tajnik g. Ivan Valenčič.

Tukajšnjega gasilnega društva občni zbor se je vršil ob obilni udeležbi na sv. Štefana dan ob polenajstih v mestni dvorani. Načelnik g. A. Pečnik pozdravi zastopnika občine, gosp. župana K. Šavnika in navzoče gasilce. Izraža veselje, ker je društvo tako lepo napredovalo, izreče zahvalo vodnikom in njih namestnikom na uspešnem delovanju in izreka nadejo, da bodo vsi člani zvesti ostali svojemu poklicu. G. župan pozdravi zborovalce v imenu občine, se zahvali načelništvu, odboru in gasilcem za njih trud in izraža željo, da bi med občinskim zastopom in gasilnim društvom vladala tudi v bodoče dosedanja sloga. Tajnik g. G. Eržen poroča o društvenem delovanju. Odbor je imel 9 sej. Moštvo se je urilo pri osmih vajah. Društvo je priredilo več izletov ter tombolo in se je udeležilo različnih gasilskih slavnosti. Članov je bilo 10 častnih, 56 podpornih in 64 izvršujočih. Blagajnik g. I. Rakovec poroča o premoženjskem stanju. Glavna blagajna ima prebitka K 1786·40 in nje premoženje znaša 1847·63 kron, ona podporne zaloge K 1240·80 in rezervna zaklada K 128·04. Ker blagajnik radi bolehnosti ne more več prevzeti tega posla, se določi njegovim naslednikom g. K. Jäger. Pregledovalcem računov se izvolita vzklikom gg. A. Drukar in J. Pollak. Ker poteče glasom pravil dveletna društvena doba šele meseca junija l. 1902, se odgodi volitev novega odbora in gosp. načelnik zaključí občni zbor.

Roparski napad pri Mošnjah. Poroča se nam: Dne 13. t. m. popoldne proti večeru se je vračala iz Radovljice s semnja domov okoli 50 let stara Marija Mulej, žena železniskega delavca z Dobrega polja pri Mošnjah. Na potu kmalu pod Radovljico se ji je pridružil neznan moški in slabi delavniški obleki ter z odurnim in poraščenim obrazom, kar vse je žensko spominjalo na zanikarnega, žganju udanega delavca. Vendar se je z njim spustila v pogovor ter mu v svoji odkritosrčnosti povedala, da je bila na semnju, kjer je mislila kupiti kravo za kakih sto kron, kar pa se ji ni posrečilo. Onkraj Mošenj že blizu doma, na samotnem, z grmovjem in drevjem zaraščenem kraju pa jo je neznanec z vso močjo podrl na tla, jo zgrabil z eno roko za vrat, z drugo pa za lase ter jo vlekel skozi grmovje pod pot na bolj varen in skrit prostor, kjer jo je potem začel daviti in s kamenjem tolči po glavi z namenom, da jo bode ubil in oropal. Žena ga je lepo prosila, da naj jo pusti vsaj živo, češ, da ga nič ne pozna in da je njen denar v pletenici, katera ji je pri padcu odletela na stran. Razbojnik jo je nato pustil, vzel denar, kar ga je dobil v pletenici, in hitro odšel prek Dobrega polja, Brezij in Leš proti Trziču. Odnese pa ni več, kakor 8 kron in nekaj vinarjev, ker je drug denar imel pri sebi mož napadene žene, ki je bil tudi na semnju in se je vrnil po drugi poti domov. Napadenka je težko poškodovana. Obtolčena je posebno hudo na enem sencu, prebita je na več krajih lobanja in tudi roke ima obtolčene, kosti enega prsta pa so ji celo zdrobljene. Poškodbe na rokah je dobila vsled tega, ker je z njima pri napadu zakrivala glavo in pri tem ujela več udarcev s kamenom. Ko jo je napadalec popustil, je bila še toliko pri moči, da je prišla sama domov, kar se vsem čudno zdi. Upanje je, da bode počasi še okrevala. Roparskemu pobijalcu so bili orožniki takoj na sledu. Napadena žena ga jim je natančno popisala in nekateri, ki so ga srečali, so ga poznali ter jim povedali, da je doma iz Dupljah nad Kranjem. Seboj je imel klobuk in kapo ter to dvoje med potom iz Mošenj do doma večkrat izpremenil, da bi s tem lažje premotil svoje zasledovalce. A kljub temu so ga orožniki v nedeljo srečno zgrabili na njegovem domu v Dupljah ter ga pritirali zvečer tistega dne v Radovljico

v zapor. Sam pravi, da ima doma ženo in štiri otroke in na vprašanje, zakaj je storil popisani zločin pri Mošnjah, je rekel, da ga je hudič zmotil. Kakor se pripoveduje, je tudi takrat, ko je svojo žrtev obdeloval s kamenom rekel: «Hudič, ali še ne boš crknil!» Delal je torej vse s hudlčem, in to je bil najbrž tisti črni hudič, s katerim naši duhovniki vedno strašijo in strašijo in begajo nevedno preprosto ljudstvo, a da bi v tem vzbujali blago čutenje in krščansko ljubezen, zato nimajo niti časa niti zmožnosti. Da pa s svojim političnim rogoviljenjem le delajo take hudiče, kakršnega so v nedeljo zvečer zaprli v Radovljici, tega si najbrž še sami niso čisto nič v svesti.

Iz Škofje Loke se nam poroča: Pred kratkim se je tu mudil inženier g. J. Zuber od tvrde G. Rimpl v Dunaja, ki je dobila nálog, da izdela načrte za naš vodovod. Omenjena tvrda je gradila tudi vodovod v Mariboru in ga ima dograditi tudi v Novem mestu. Gospod inženier se je kaj laskavo izrekel o zelo ugodni legi studenca. Daljava od studenca do nabiralnika je določena, in sicer 2765 metrov. Studenec leži v višini 24 metrov nad nabiralnikom. Načrti za ves vodovod bodo menda dogotovljeni do konca meseca januarja.

Ljudski učitelj — minister. «Slovenec» piše: «Novi danski minister prosvete je bil še pred nekoliko leti ljudski učitelj. Po dovršeni narodni šoli je stopil v učiteljski seminar. L. 1887 je postal deželni poslanec, kjer je kmalu postal načelnik kluba. Kmalu je napredoval v raznih častnih službah, končno je postal minister. Razume se, da mož nima izobrazbe kranjskega naprednega učiteljstva.» Tako «Slovenec», ki je pozabil pristaviti: «pač pa ono naših Slomšekarjev. Oj Jaklič — čaka te še ministrski fotelj, ker nisi naprednega mišljenja! Kdo bi si bil mislil.

Klerikalno časopisje se zaganja v blagajnika tukajšnje bolniške blagajne, g. R. Kokalja, ker se je na njegov predlog pri zborovanju zveze okrajnih bolniških blagajen dovolilo blagajni v Trziču (Monfalcone) 4000 K brezobrestnega posojila. Danes naj omenimo le toliko, da je za ta predlog glasoval tudi nek ljubljanski krščanski socijalec; sicer bomo pa o tej zadevi izpregovorili prihodnjič kaj več.

Narodna čitalnica v Kranju napravi Silvestrovo veselico, pri kateri se bo predstavljala veseloigra «Martin Smola» ali «Kinematograf». Vstop je dovoljen članom in po njih vpeljanim nečlanom. Zunanji gostje dobrodošli. Začetek ob poldevetih zvečer. Vstopnina članom 40 vin. nečlanom 1 K za osebo.

O pritožbi tržiške občine proti kranjskemu deželnemu odboru radi javnosti nekega pota se vrši pred upravnem sodišču ustna obravnava.

1902.

NOVOSTI

Velecenjene gospode
odjemalce ==
si najuljudneje ✂✂
dovoljujem ✂✂✂✂
opozarjati, da se
bliža ✂✂✂✂✂✂✂✂
Novo leto ✂✂✂✂

ko marsikdo potrebuje posetnic ali drugih
tiskovin, za katere se najtopleje priporoča
— IVAN PR. LAMPRET —
tiskar v Kranju.

Članom cenilne komisije za osebno dohodarino v kranjskem političnem okraju je bil danes izvoljen iz III. skupine g. Ferd. Sajovic, trgovec in posestnik v Kranju.

Okrajni cestni odbori. Kranjski deželni odbor je imenoval članom okrajnega cestnega odbora kranjskega g. Alojzija Pavlina, vinotržca in veleposestnika v Podbrezjah, in g. Janka Urbančiča, grajščaka na Turnu. V ponedeljek, dne 30. t. m. se vrši volitev načelnika in njegovega namestnika. — Članom okrajnega cestnega odbora tržiškega je imenoval kranjski deželni odbor L. Aljančiča, gostilničarja in posestnika v Bistrici, in J. Aljančiča, gostilničarja v Krizih. Slednja sta pristna klerikalca in dr. Brejčeva sorodnika. Od kdaj ima kranjski deželni odbor klerikalno večino?

Za vseučilišče sta vložili prošnji na ministrstvo tudi občini Dovje in Stražišče pri Kranju.

Umrl je v četrtek dopoldne g. Jurij Maselj, posestnik na Primskovem, oče g. profesorja Ivana Maselja; v sredo popoldne pa g. Martin Vidic, posestnikov sin iz Lesec, star šele 24 let. N. v m. p.!

Slovensko bralno društvo v Kranju bo imelo dne 5. januarja veselico z igro «Dve tašči» in plesom.

Iz Cerkljan se nam poroča: Bog je pravičen! Za časa volitev so se godile v naši občini krivice, katerih ni mogoče opisati. Zato pa je Bog stegnil svojo pravično roko in pričel tepsti naše klerikalce. V prvi vrsti je zgrabil klepetavega Miha, kateri zdihuje in premišljuje svoje pregrehe v ljubljanski bolnici; drugi je bil na vrsti Tomaž. Ta pravičnik mora sedaj pohlevno laziti okrog ljudi, katere je razžalil, in prositi odpuščanja. Tretja sta bila Kos in Pavle. Pretekli teden sta bila v Preddvoru. Nazaj gredeč sta imela konja nerodno vpreženega. Ne glede na to sta to ubogo živinče tako podila, da sta se prevrnila in razbila sodček z vinom, katerega sta imela na vozu. Vsa pohabljenca sta došla v župnišče v Olševk, da sta se osnažila in nekoliko poravnala svoje kosti. In konj, katerega sta tako nezaslišano podila, pokazal jima je fige in jo pobral naravnost domu brez gospodarja, tako, da sta ta dva pohabljenca morala še peš iti domov. Kapelan Kos ni mogel nekaj dni maševati, toda sedaj je že zopet zdrav in kakor vidimo, se ni kar nič poboljšal. Le žal, da ni nikakih volitev več, da bi nam milo prepeval in krajsal noči v zimskem času.

Občni zbor obrtne zadruga za kranjski okraj bi se imel vršiti minulo nedeljo, ker prvi vsled pomanjkanja udeležnikov ni bil sklepčen, a se je odložil radi praznikov. Kdaj se bo vršil, poročamo v kratkem.

Zabavni večer kljuba biciklistov Škofja Loka dne 26. t. m. se je izvršil — kakor se nam poroča — nepričakovano izborna. Le škoda, da je sonce, ki je začelo posevati v prav polno dvorano povabljenе izbrane družbe, prezkodaj preprečilo nadaljno zabavo. V obče — še kaj več tako lepih in animiranih večerov si želimo in čestitamo gg. prirediteljem na tako sijajnem uspehu! Pohvaliti se mora tudi slavno domačo godbo; vse točke so gg. umetniki proizvajali dovršeno. Priporočamo pa nadalje slavnim gg. prirediteljem, da pridrže tudi pri bodočih veselicah ta uspešen način vabljenja kakor pri zadnji veselici. Hvaležni obiskovalci.

V političnem okraju kamniškem je predaval v minulem letu g. višji živinozdravnik Jožef Zadnikar v občinah Podhruska (Selo), Zgornji Tuhinj, Blagovica in Dolsko o živinoreji. Število poslušalcev je naraslo letos za 260.

Gospodarske stvari.

Za mlekarje in sirarje. V vasi Savici pri Bohinjski Bistrici se bo vršil od 13. januarja do 24. marca 1902 praktični tečaj o mlekarstvu, maslarstvu in sirarstvu. Mladenci, ki se žele udeležiti tega pouka, naj se zglase do 6. januarja 1902 pri deželnem odboru v Ljubljani s prošnjami za sprejem, katerim naj pridenejo spričevalo občinskega županstva, o poštem vedenju in o dosedanjem delovanju v kmetijstvu sploh. Prednost bodo imeli pri odločevanju sprejema oni, ki so že deloma delali v tej stroki.

Darila.

Novoletno odkupnino so plačale p. n. društvenice ženske podružnice sv. Cirila in Metoda v Kranju: Bevk Ana, Crobath Marija, Dokler Ana, Florian Terezija, Globočnik Marija, Hlebš Franja, Jäger Milka, Jugović Ana, Jugović Fani, Jugović Franči-ka, Keržič Marija, Killer Marija ml., Konec Terezija, Korošec Marija, Korun Cec., Klander Josipina, Krenner Leop., Kreuzberger Eliza, Lampe Marija, Lampret Zora, Levičnik Marija, Majdič Ivana, Majdič Matilda, Mayr Ana, Mayr Marija, Matajč Eliza, Marenčič Albina, Marenčič Marija, Miklavčič Janja, Likožar Mici, Omersa Josipina, Orehek Kornelija, Pavšlar Helena, Pezdič Amalija, Pirc Katarina, Pirc Mar., Pirc Minka, Pirc Olga, Polak Marija, Pollak Marija, Praprotnik Ana, Praprotnik Viktorija, Preširn Terezija, Prevc Albina, Prevc Antonija, Prevc Mar., Pretnar Ivanka, Pučnik Jos., Puppo Jos., Rakovec Mar. ml., Rant Magda, Roos Marija, Rus Ana, Sajovic Anuša, Sajovic Ivana, Sajovic Karla, Sajovic Pavla, Strnad Josipina, Šavnik Leopoldina, Šavnik Marija, Šavnik Mici, Šavnik Olga, Šinkovec Jerica, Štempihar Ana, Šumi Marija, Suttner Pavlina, Tominšek Beti, Valenčič Hermina, Ulrich Radivojka, Zupan Ana.

Od novoletnih voščil so se odkupili z 1 oziroma 2 kronami sledeči člani-gospodje moške podružnice sv. Cirila in Metoda in «Narodne čitalnice v Kranju»: Arh F., Batagelj Iv., Crobath F., Dokler A., Eržen Gašpar, Fabiani Karol, Florian Karol, dr. Globočnik Edvard, Killer Jakob, Kokalj Rudolf, dr. Korun Valentin, Korošec Anton, Krenner Franc, Krenner Josip, Kreuzberger Adolf, Krisper Rajko, dr. Koprivnik Fran, Lampret Iv. Pr., Likožar Josip, Luznar Franc, Majdič Janko, Majdič Vinko, Matjašič Martin, Matajč Ljudevit, Mayr Mavrilij, Mayr Peter, Omersa Fr. st., Omersa Fr. ml., Omersa Viktor, Orehek Anton, Pavšlar Tomo, dr. Perne Fran, Peterlin Anton, Peterlin F., Pezdič Iv., Pirc Alfonz, Pirc Ciril, Polak Ferd., Pogačnik Ivan, Pretnar Josip, dr. Prevc Franc, Pučnik Konrad, Puppo Karol, Rakovec Ivan, Rant Albin, Rogazi Primož, Rohrmann Adolf, Sajovic Ferdinand, Sajovic Janko, Sajovitz Franc Ks., Seliskar Alojz, Strnad Rudolf, dr. Šavnik Edvard, Šavnik Karol (2 kroni), Šavnik Franc, Šinkovec Anton, Šlamberger Anton, dr. Štempihar Valentin (2 kroni), dr. Tominšek Josip, Valenčič Ivan, Zupan Anton, dr. Zmave Jakob, Zumer Andrej.

Gospa **Ljudmila** in gospod **Edvard Dolenz**

sta podarila

Dijaški kuhinji v Kranju 10 kron 206

v namen, da se odkupita **novoletnih voščil.**

Tedenski sejem v Kranju dne 23. t. m.

Prignalo se je 54 glav goveje živine, 3 telet, 4 prašičev, — ovac, — koze, — buš. — 50 kg: pšenice K 8·50, prosa K 6·50, ovska K 7·25, rži K 7·50, ajde K 6·—, ječmena K 7·50, krompirja K 2·25, fižcla (ribniški) K 8·—, mandaloni 6·—, koks 8·50, navaden rdeč 7·50, zelen 7·— do 7·50.

Slovo!

Ker zapuščam o priliki preselitve v Logatec milo mi Gorenjsko, se na tem mestu poslavljam od vseh naprednih tovarišev, tovarišic, prijateljev in znancev ter jim kličem krepki

„Na zdar!“

204

Slavoj Praprotnik, učitelj.

Trtrega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo v njegovem nezapodljivem sklepu našega preljubljenega očeta, oziroma brata, gospoda

Jurija Maselja 205

danes ob 1/11. uri dopoldne, previdnega s sv. zakramenti za umirajoče, v starosti 65 let, poklicati v boljše življenje.

Pogreb dragega ranjkega bo v soboto, dne 28. decembra ob 9. uri dopoldne.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi na Primskovem.

Predragega rajnega priporočamo v blag spomin.

Na Primskovem, dne 26. decembra 1901.

Ivan,

sin.

Aleš in Franc,

brata.

Vozni red
na gorenjski in kamniški progi državnih železnic
veljaven od 1. oktobra 1901.

A. Proga Trbiž-Ljubljana.

825	131	535	417	Odhod	Trbiž	Prihod	1255	309	1092	715			
841	149	553	435		Rateče-Bela Peč		1241	255	1018	701			
859	201	605	447		Kranjska Gora .		1229	243	1004	689			
910	221	627	507		Dovje		1209	221	942	637			
927	239	645	525		Jesenice		1153	204	925	611			
933	245	651	531		Javornik		1143	182	914	600			
940	253	659	538		Zerovnica o. p. .			143	904	551			
953	312	718	548		Lesce-Bled		1135	133	853	541			
959	318	724	554		Radovljica o. p. .		1118	122	841	529			
1010	329	735	604		Otoče o. p.			109	829	516			
1016	336	742	610		Podnart-Kropa . .		1102	105	823	511			
1026	346	752	620		Sv. Jošt o. p. . . .			1250	809	456			
1031	354	801	626		Kranj		1046	1246	804	451			
1043	407	815	638		Škofja Loka		1034	1230	747	435			
1055	420	827	650		Medvode		1022	1216	733	421			
1104	429	836	659		Vižmarje		1012	1206	722	410			
1111	436	843	706	Prihod	Ljubljana drž. k.	Odhod	1004	1158	713	402			
1113	441	848	709	Odhod	Ljubljana j. k.	Prihod	1003	1154	708	359			
1116	444	851	712	Prihod	Ljubljana j. k.	Odhod	1000	1151	705	356			

B. Proga Kamnik-Ljubljana.

205	650	738		Odhod	Ljubljana drž. k.	Prihod	610	1106	649				
218	704	741			Tavčarjev dvor . .		557	1053	636				
221	707	744			Černuče o. p. . . .		553	1049	632				
242	728	805			Terzin		533	1029	612				
250	737	813			Domžale		526	1022	605				
300	743	823			Jarše-Mengiš . . .		515	1012	552				
305	753	828			Homec o. p.		508	1006	543				
319	807	842		Prihod	Kamnik	Odhod	455	953	530				

Tvrška R. MIKLAUC

LJUBLJANA, Špitalske ulice šte. 5
naznani da je že popolnoma založena z
jesenskim in zimskim blagom.

Posebno omeni o svoji jako veliki sukneni zalogi za moške, kakor kamgarn, štof, ševiot, gorenjsko sukno i. t. d., katero blago prodaja po krojaških cenah, toraj cenejši kakor povsod drugod.

Omenim nadalje tudi, da je v zalogi najnovejše blago za ženske obleke v vseh barvah in cenah od 30 kr. naprej. Tudi imam prav lepe parhete, kambrike, kotenine, cvilih za postelje, koce, odeje i. t. d.

V vseh vrstah rut vedno zadnje novosti. Toraj povabim sl. občinstvo na nakup, da se prepriča o posebno ugodnih cenah, o dobrem blagu in prijazni potrežbi.

172-36

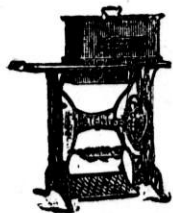
Spoštovanjem R. Miklauc.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 109-27

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa

Ceniki se določijo na zahtevanje zastoj.

Nekoliko kapljic

160-8

Maggi's za
zabelo

podeli juhi, bouillon, polivki, sočivju nepričakovano dober okus.

Dobiva se v Kranju pri FRANCU DOLENCU.

FRAN DETTER LJUBLJANA

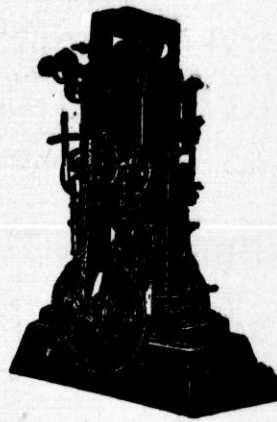
na Starem trgu šte. 1

Prva in najstarejša

156-17

zaloga šivalnih strojev.

Tu se dobivajo vsakovrstni kmetijski stroji. Posebno priporočam svoje izvrstne slamoreznice in mlatilnice, ki se dobivajo v zlie njih izbornosti ceno. — Ceniki zastoj in poštne prosti.

G. Tönnies

Ljubljana 66-36

tovarna za stroje, železo
in kovinolvnica

priporoča kot posebnost vse vrste

žage in vse stroje

za obdelovanje lesa, ame-
rikanske turbine, bencin-
motore in parostroje.

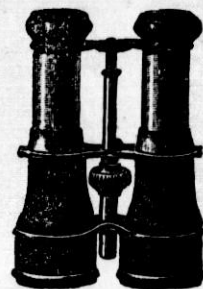
Optični zavod

Jos. Ph. Goldstein

Ljubljana, pod trančo št. 1

priporoča
svojo velikozalogo vsakovrstnih očal, lovskih
in potnih dalnoglelov, kakor tudi
vseh optičnih predmetov.

Zaloga fotografskih aparatov.

Vse v to stroko spadajoča popravila
točno in ceno. 67-33

Predtiskarija

FRANJA MERŠOL

Predtiskarija

LJUBLJANA, Mestni trg št. 18

priporoča svojo bogato zalogo pričetih in izvršenih žen-
skih ročnih izdelkov, vsakovrstnih, jako ličnih vezenin,
krojaških potrežbin ter raznega drobnega blaga — po
zelo zmernih cenah. 158-15

Monogrami in risarije se v poljubnih bojah in slogih
vvezujejo na vsakršno blago. — Zunanja naročila se iz-
vršujejo točno in ceno.

Pozor!

Kdor hoče imeti dobro blago strugarkega izdelka,
97-31 kakor

kegle in krogle, krogle za balin

in sploh vsa v to stroko spadajoča dela po nizki ceni, naj
se obrne na

Ivana Vidmar-ja

strugarja v Ljubljani, dunajska cesta 11.

Hočete kupiti prav
dobro slamo-
reznico ali gepelj?

108—26

Obrnite se na skladišče

Fran Zeman

v Ljubljani, Poljanska cesta št. 24 („pri Korenu“)
kjer vselej dobite tudi najboljše mlatilnice, čistilnice
za žito, mlino za žito in sadje, reporeznice, prane
za travnike in stroje drugih vrst, posamezne dele in
klinje. Trambe za vodo in gnojnice, cevi za vodvode,
se tukaj dobijo najceneje.

Glavna slovenska
hranilnica in posojilnica
pisarna na Kongresnem trgu št. 14 tik nunske cerkve
v Ljubljani
sprejema in izplačuje hranilne vloge in
obrestuje po 4 1/2 %
od dne vložitve do dne vzdige brez odbitka in brez odpovedi.
Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da
bi se obrestovanje pretirgalo.

139—18

Vizitnice in kuverte
po zelo nizkih cenah
priporoča Jv. Pr. Lampret v Kranju.

Večkrat premizano!

Glinaste peči,
štedilnike, banje
za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in
druge glinaste izdelke
v vseh barvah, trpežne in cene
priporoča prva in največja
tovarna
pečij in glinastih izdelkov
August Dreise
v Ljubljani.

73—84

Zaloga vsake vrste
pokritih in nepokritih
voz, landaverjev i. t. d.

Vsled dogovora se jemljejo tudi stari vozovi v
protiračun.

Prezema posamezna dela

kolarsko, kovaško in sedlarsko

proti jamčenju po nizki ceni.

Sprejme se več

pomočnikov in učencev.

PETER KERŠIČ

Šiška pri Ljubljani.

188—10

C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic,
kmetijskih strojev, I. moravska mehanična
tkalnica cevi in pasov

R. A. SMEKAL

v Beču pri Prostjevu in Smichow-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 9

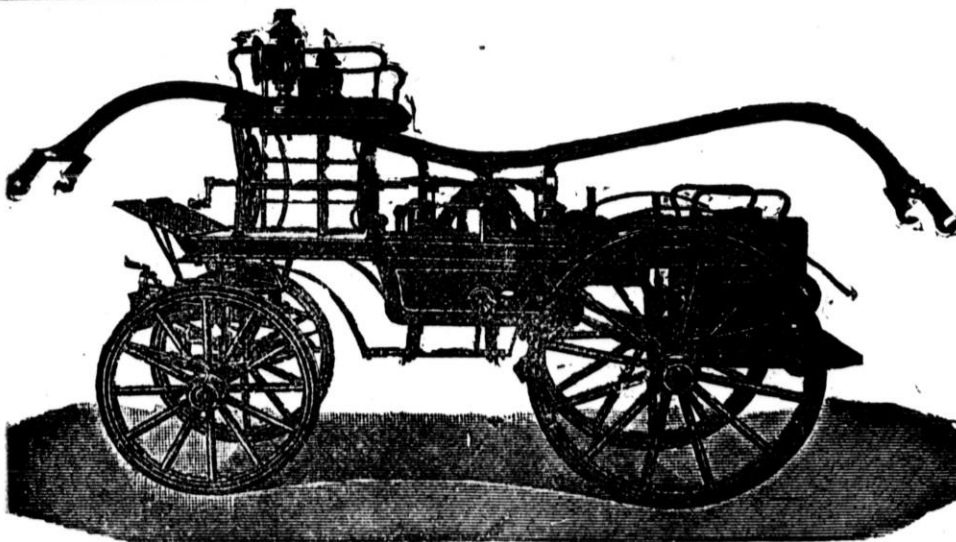
priporoča

83—50

slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebni-
kom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti
zmrzlini in s privedbo, da tiste na obe strani
vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice,
s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati
delo — naučba v teku treh dni — ter ne po-
trebujejo izprašanega strojevodjo; dalje vse drugo
gasilno orodje, čelade, pase, sekirice, lestve
i. t. d., kmetijsko orodje in Peronospora-
brizgalnice. — Roba solidna elegantna in ceno.
Plačila po dogovoru.

Plačila po dogovoru.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

Železnato vino

LEKARJA Piccoli-ja v Ljubljani.
Dobiva sev lekarnah

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

Edina zaloga na Kranjskem lekarna Piccoli «pri Angelu» Ljubljana dunajska cesta.

Pollitrška steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar GABRIEL PICCOLI v Ljubljani točno, ako se mu pošlje 166a-15 znesek po poštnem povzetju.

Andrej Boucon

159-16 LJUBLJANA
Prule (Sredina) št. 18

TOVARNA ZA IZDELOVANJE

VSAKOVRSNIH STOLOV
MIZ ZA VRTOVE
in vseh v to stroko
spadajočih pred-
metov, ki se izvršujejo
natančno po naročilu.

Zunanja naročila se izvršujejo točno in po najnižjih cenah.

Ceniki se razpošiljajo zastoj in frankovano.

Ivan Sartori

ključaničarstvo in trgovina z železnino ter vsake vrste stroji

v Radovljici (Gorenjsko). 187-9

Tu se dobivajo

družinski šivalni stroji Singer	od 28 gld. do 35 gld.
krojaški " " " "	34 " " 45 "
družinski Ringsifer	50 " " 65 "
veliki " za krojače "	62 " " 73 "
" " za čevljarje	75 "
Slamoreznice	38 " " 60 "

Za vsaki stroj se jamči, in se lahko na mestu poskusi.

Stroji dajo se tudi na obroke.

Najceneji in najboljši poljedelski stroji

dobé se pri

Karol Kavšeka nasi.

SCHNEIDER & VEROVŠEK

Ljubljana, Dunajska cesta 16.
Vedno velika zaloga gepelnov, slamo-
reznic, mlatilnic, čistilnic, jekle-
nih plugov in sploh vse potrebšćine za
poljedelstvo. 69-36

Tudi vsakovrstna železnina kakor železo,
traverze, železniške šine, kuhinjska oprava,
razno orodje za rokodelce i. t. d.

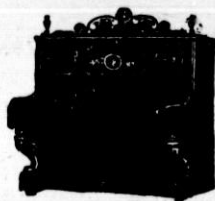
Alojzij Kraczmer

Prva in največja tvrdka za
prodajo in izposojevanje glaso-
virjev.

Ljubljana

sv. Petra cesta št. 20.

Velika zaloga kratkih klavirjev in
pianinov največje popolnosti tako
glede na glas, konstrukcijo kakor na
trajnost v jako okusni opremi vseh
slogov. 115-25

Špecijaliteta: pianini z moderatorjem.

Vedna zaloga preigranih klavirjev po najnižjih cenah. — Zavod
za uglaševanje in popravljanje klavirjev vseh vrst. -- Najnižje cene
za izposojevanje.

Na deželo se tudi izposojuje.

Zaradi popolne opustitve trgovine

se je pričela dne 11. novembra 1901.

Velika prodaja blaga

v Kranju „Pri novi tovarni“

nasproti Puppo-tove špecerijske trgovine.

Cene so tako izvanredno nizke za dobro in
frišno blago, da bo še sedaj bogata zaloga raznega
volnatega ženskega blaga, pisanega barhanta,
moškega loškega in brnskega sukna, strikanih
srajc, tepihov i. t. d. v kratkem izbrana, naj
torej

nikdo te prilike ne zamudi

komur je ležeče

189-8

3-10 m moškega sukna izvrstno blago za celo obleko	gld. 4-50
7 krat 78 cm to je za celo žensko lodnato obleko . . .	» 1-40
pisane lepe barhante 78 cm za	12-16 kr.
» » flanele 78 » »	20-22 »
» » barhanste rute kos »	19 »
» » žepne rute	3 »
cajga za cele možke hlače za komaj	52 »

kupiti, posebno, ko ima vsak pravico
blago, s katerim ni zadovoljen

nazaj prnesti.

Stanje hranilnih vlog:
1,100.000 K.

Rezervni zaklad:
nad 31.000 K.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom
sprejema hranilne vloge vsaki dan in jih obrestuje
po 4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica
za vložnike plačuje iz svojega. 164—15

Lekarna „pri zlatem orlu“

Ljubljana, Jurčičev trg 2

M. ph. Mardetschläger, lekar in kemik, J. SVOBODE nasl.
80—37 čevljarski most.

Kupite ali naročite po pošti iz te lekarnе sledeča priznana
domača sredstva:

Dunajske želodečne srčne kapljice, krč tolažljive, 1 steklenica
20 h, 6 stekl. 1 K.

Želodečne kapljice. 1 stekl. 20 h, 3 stekl. 1 K.

Odvajalne kroglice, v plehastih škatuljah à 40 h, 3 škatlje 1 K.
Tinktura zoper kurja očesa in flašter zoper kurja očesa in trdo
kožo à 40 h, 60 h, 80 h.

Fluid za vnanje drgnjenje, zoper trganje, pomirljivo sredstvo 1 ste-
klenica 1 K.

Trpotčev sok, kašelj pomirljiv, 1 stekl. 1 K.

Prašek zoper kašelj, sliz razkrajajoč, 1 škat. 40 h in 1 K.

Železo-kroglice v sladkorju ali oblatih delajo in pomnožujejo kri,
1 K in 2 K.

Kina-železo-Malaga za slabotne in bolne osebe, 1 stekl. 2 K.

Kapljice za zobe, pomirljivo sredstvo, steklenica 20 h in 40 h.
Najboljše in pravo ribje olje, steklenica 70 h in 1 K, pri odkupu
6 steklenic zaračuni se samo 5 steklenic.

Nadalje se priporoča redilna štupa za živino, za rogato, za
prašiče in konje v škatuljah 60 h in odprto pol kile 1 K.

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroji, obhajilne mize, ograje na mirodvoru,
obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stólpne
križe, štedilnike i. t. d. 85—36

Špecialiteta: valjični zastori (Rollbalken).

Adolf Hauptmann

tovarna 53—41

oljnatih barv, firnežev, lakov
in kleeja

v Ljubljani.

Ilustrovani cenik brezplačno in poštine prosto.

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejeman za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni, za četrta leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naroče brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petitvrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravništvo se nahaja v hiši št. 105 nasproti župne cerkve. — Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina reklamacije; oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Mesečna soba

za dve ali tri osebe s hrano in brez nje
se takoj odda.

Kje? pove upravništvo «Gorenjca».

201—3

Stavbinska kleparska dela

vsakovrstna, iz poljubnega gradiva. — Najcenejša izvršitev lesno-
cementnih streh in pokrivanja s strešno lepenko ter v
to spadajoče poprave z jamstvom najsolidnejega dela. — Zaloga
strešnega laka, lesnega cementa in strešne lepenke v najboljših kako-
vostih. — Strelovodne naprave po izkušeni sestavi.

Ustanovljeno 1861.

L. M. ECKER

Ustanovljeno 1861.

LJUBLJANA, dunajska cesta št. 7 in 16.

Vodne instalacijske naprave vsake vrste, napeljava v hiše, zveza z
obstoječimi vodovodi, premembe in vsakršne poprave. Zgradba str-
nišč in kopalnih naprav od preproste do najfinejše izvršbe proti
jamstvu primernege, trpežnega dela. — Proračuni na zahtevanje
brezplačno. 114—26

R. LANG, Ljubljana (Kolzej)

tovarna za modroce na peresa
in posteljno opravo, zaloga
pohistva,

priporoča vsake vrste

modrocev, posteljne uloge, zrcal, podob,
otročjih vozičkov, nastoljatev, počl-
valnikov (sofa, kanape, divan) in
sobno opravo 54—38

po najnižjih cenah.

Cenike s 300 podobami pošlje
zastonj in poštine prosto.

Prodaja tudi na obroke.

Razpošiljanje točno.

Naprodaj je več novih in rabljenih

HARMONIK

nemškega in dunajskega sistema. Kje se zve v
upravništvu „Gorenjca“. 185—10

A. Tschinkelna zet

Ljubljana.

Prva in edina
domača tovarna

cikorije,

figove kave,

kanditov,

kandiranega sadja

in konseru

priporoča priznano dobre in cene
svoje izdelke. 68—39

Pred volitvami.

Govor poslanca dr. Ivana Tavčarja na shodu zaupnih mož narodno-napredne stranke
dné 18. julija t. l.

Slavni shod! Kranjski deželni zbor doživel je predvčeranjim svojo smrtno uro, in se mu bodo pisali in govorili nekrologi. Naši politični nasprotniki, ki so v pokojnem deželnem zboru imeli vezane roke, bodo o njem prej kot ne prav slabo govorili. Pa je imel tudi svoje dobre strani ta deželni zbor! Moja naloga ni, da bi pri današnjem zborovanju v tem pogledu spuščal se v podrobnosti, k temu pride čas, ko zborujejo volilni shodi. Danes pa naj Vam delovanje preminolega deželnega zbora v splošnih potezah opišem, ali tudi te poteze jasno kažejo, da je imelo to delovanje mnogo za ljudstvo dobrega, in za našo stranko godnega v sebi.

Glavni značaj zadnjega deželnega zbora — in to se mi vidi tako važno, da je moram najprej naglasiti — kazal se je v tem, da so več ali manj vsi napredni elementi kot skala stali proti navalom takoimenovanega katoliškega narodnjaštva; vsled tega se je jasno pokazalo, da ljubi Bog tudi na Kranjskem ne dopušča, da bi klerikalno trnje raslo do nebes! Zadnji deželni zbor je bil težka veriga tistemu slaboglasnemu kranjskemu produktu, kojemu pravimo „duhovnik-politik“. Dragi prijatelji, duhovnik-politik je sicer zase prav izvrsten gospodar, ali slab gospodar je za svojega bližnjega, in ako se mu posreči, dobiti v roke celi narod, je tudi narodu najslabši gospodar, kar si jih misliti moremo. Molze ga, kakor molze kmetič zadnjo svojo kravico, hoče imeti zadnjo kapljo mleka, če ne drugače pa s tem, da zlorablja vero in svete njene predpise v pohlepne namene svojega žepa! Tak je naš duhovnik politik, ali svoj spomin postavil si je v kamen, ki se je ravnokar blagoslovil sredi šentvidskega polja nad Ljubljano. Ta kamen ležal bode vzlic božjemu blagoslovu do sodnega dne slovenskemu narodu v želodcu, in ti ničvredni škofovi zavodi ne bodo ničesar drugzega nego orjaška stiskalnica, ki naj stoletja in stoletja iztiska vse žulje iz našega beraškega kmeta! Da, dragi prijatelji, duhovnik-politik je največja nesreča za našo deželo. In jaz pripisujem preminulemu deželnemu zboru v največjo zaslugo, da je šest let neprestano pristrigal repetnice temu nevarnemu tiču, tako da je končno duhovnik-politik v našem deželnem zboru frfetal okrog kot obstreljen vrabec. Tam ni jedel vsaki dan ocvrtih pišet, pač pa je moral zobati ovsenjak onemogle in nesposobne opozicije! Ostane pa resnica, da bi bila za deželo največja nesreča, če jo dobi v svoje roke duhovnik-politik. Pod vtisom tega prepričanja morate stopiti v novi volilni boj! Pri tem naj vas pa nikar ne plašijo visokodoneče besede o slogi in o Svatoplukovi

metli. Svatoplukova metla, ki je navezana iz samih složnih tepcev, zlomi se lažje, nego preperela slama! Dobro organizovana inteligenca, ki se zaveda svojih nalog, je več vredna nego deset takih Svatoplukovih metelj, in naj je vsaka še posebej blagoslovljena, kakor je blagoslovljen kamen škofove dušne prisilne delavnice sredi šentvidskega polja!

Vzlic temu svojemu značaju pa je bil zadnji deželni zbor pred vsem prijatelj slovenskega kmeta. Prijatelj tega zaslepljenega reveža, ki tava za svojim duhovnikom-politikom kot ovca za pastirjem, meneč, da hodi po stezi proti nebesom. V resnici pa ničesar drugzega ne dela, nego da zdihuje pod težkim bremenom vreč, katere nosi v farovške žitnice. Tega reveža, kojega so s strahom pred peklenskim požarom omamili, ter mu vzeli zadnjo iskro pameti, tega reveža ljubili smo v deželnem zboru. Nebrojni vodovodi, nebrojne preložitve cest, odprave klancev, in drugi nebrojni darovi, katere smo pokladali na oltar deželne kulture, pričajo o ti naši ljubezni do našega kmeta, ki je korenina in deblo slovenske naše prihodnosti.

Deželni zbor bil je dalje prijatelj učiteljstvu. Stan je to, o kojim se mora z nova in z nova naglašati, da je našemu ljudstvu vsaj tako potreben, kakor duhovski stan. Nekaj smo za učiteljstvo dosegli, vsega pa nismo mogli doseči; kar se ni doseglo, doseže se v bodoče. Število šol se je pomnožilo na vse strani. Ljudstvo sedaj zdihuje, ker so izdatki veliki. Kmalu pa bode tudi med narodom prodrla zavest, da je vsaka nova šola nov korak k napredku in blagostanju. Šole med nami so kakor lučice, ki brlé skozi temo, in mi, ki smo napredna stranka, le želimo, da bi se število teh lučič množilo in množilo, tako da bi se končno združile v mogočen plamen, ki obsije vse temne kote, katerih je še toliko med našim ljudstvom.

Deželni zbor bil je tudi prijatelj trgovstvu in obrtništvu. V tem oziru stekel si je nevenljivih zaslug, da je neprenehoma pobijal katoliško gospodarsko organizacijo, ki so jo iz ekspenzarskih namenov v svet postavili nekateri tako imenovani katoliški odvetniki. Deželni zbor je deloval z vso vnemo na to, da se je ta organizacija tudi na zgoraj v pravi luči pokazala kot to, kar je, namreč kot — ne rečem — sleparski izrodek sleparskih glav, — pač pa kot nevarna igračarija neskušnih in nevednih, pri tem pa do neba ošabnih diletantov, katere bo poznejši rod še proklinjal, vzlic temu, da jih sedanji škof Ljubljanski blagoslavlja!

Bil je deželni zbor pa tudi prijatelj mest, teh središč nepreštevilne slovenske inteligence. Prejšnji deželni zbori so naša mesta zanemarjali, prav po receptu duhovnika-politika, ki od veselja skače, če je napravil prepir mej kmetom in meščanom. Deželni zbor pa je svoje delovanje vreljal po načelu, da si interesi našega kmeta in našega meščana ne nasprotujejo, in da se, če se jednemu pomaga, pomaga obema. Vodovodi v Novem mestu, v Postojni in v Kranju bodo še v poznih letih zgovornejše od debelih knjig oznanjevali, kako pametno in pravično stališče je v tem pogledu zavzemal deželni zbor kranjski, in kako nespametno, pa vendar zlobno je postopanje naših duhovnikov-politikov, ki hočejo po vsi sili imeti vojsko med meščani in kmeti.

Deželni zbor pa je bil končno prijatelj celemu slovenskemu narodu. Kdo bo v letih poznejših hotel verjeti, da je minoli deželni zbor, ki so ga ob mejah in v središču toli zasramovali in v nič devali in v prah teptali, da je ravno ta deželni zbor, z blagoslovljeno svojo roko zasejal prvo seme, s kojega bo zraslo mogočno steblo bodoče Ljubljanske univerze. Ravno ta deželni zbor dal je resno podlago ustanovitvi višje trgovske šole, ki bode v korist trgovstvu. Sprejela pa se je ta ustanovitev soglasno, kar daje upanje do splošnega premirja, koje želimo iz celega srca, ravno tako, kakor je žele naši bratje po Moravi in češki kraljevini.

Končno ustanovil je isti deželni zbor kmetijsko šolo za Gorenjsko, ki bode v korist našemu kmetu. Ta šola bode vsaj na Gorenjskem središče, s kojega se bode zasnovalo koristno združništvo po deželi. Tukaj bodi jedenkrat za vselej povedano, da naša stranka ni bila nikdar proti združništvu, in da tudi danes ni. Zahteva pa, da se združništvo postavi na pametno in zdravo podlago, tako da ne bode spodjedalo drugih koristnih stanov, in da se ne bode ustanavljalo zgolj v namenu, da naj zadruga postanejo rezervoarji nekaterim advokatskim pisarnam. Iz zadrug naj zajemajo naši kmetje, ne pa naši kvasikatoliški odvetniki!

Tako je uspešno deloval zadnji deželni zbor. In zdaj pričakujemo njegovega naslednika! Pred vsem pričakujemo, da bodo volilci gromonosno zaklicali duhovniku-politiku: proč od sklede! Bog varuj deželo kuge, lakote in drugih nadlog, pred vsem pa je varuj pred duhovnikom-politikom!